

SZARVASI UJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, **vasárnap.**

Az előfizetési penzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
küldendők.

A nyilt-térben minden garmondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyom-
dai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket el-
fogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok
tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet; továbbá A. V.
Goldberger, servitátor 3. sz. a.

A földadó.

A földadó-kataszter kijavításáról szóló törvény alapján a kiigazítások országsszerint befejeztettek, s a földadó most ezek alapján vették ki mindaddig, míg az állandó s munkába vett kataszter be nem fejeztetik, illetőleg elkészülni nem fog.

A törvény, ha jól hajtatik végre, jó, de rossz a törvény, sőt a rosszánál is rosszabb, ha rosszul hajtják végre.

Földadó katasztert rövid idő alatt, gyorsan, hamarosan és tetszés szerint készíteni nem lehet, és ép ezért nem az ellen teszünk mi észrevételt, hogy az államnak sokba kerül, — hanem igen is az ellen teszünk észrevételt, hogy a tiszta jövedelem kiszámítása oly túlesigázott, hogy az nézetünk szerint meg nem állhat.

Ha már egyszer állandó és új kataszter készíttetik, szükséges, hogy aza valót és igazat tüntesse fel.

A most elkészítendő kataszternek 25—30 évig kell megállani, — és ha egyszer elkészült, azon egy könnyedén nem változtathatunk.

A községek előjáróinak tehát most kell a község érdekeire és az igazságra vigyázni. Ha az örökösést most elmulasztják, azt a terhet, mely a községre és egyes lakosokra nehezedik, nemcsak ők viselik, de utódaik is, bármily súlyos és igazságtalan létszen is.

Az, ha valjon valamely földbirtok tiszta jövedelme, helyesen van-e felvéve, három sőt négyszeres vizsgálaton fog keresztül menni.

Első sorban megvizsgálja azt a kormány által kinevezett kataszteri biztos, a járási becselő biztossal egyetemben. E két közeg együtt és egyetértve és egymást ellenőrizve, készíti el a földek osztályozását s tiszta jövedelmi tervezetet. Együttal ezek végezik az osztályba sorozást.

Hét osztály állítottatott fel. Hogy valamely darab lirtok vagy annak mekkora része soroztassék be, az egyik vagy másik osztályba, az a fentnevezett két közeg osztályozásától függ.

Ezen munkálat voltaképen hivatalból készül s öregéből-nagyjából épen most van munka alatt.

Hisszük, hogy hasznos szolgálatot teszünk akkor, midőn a községi előjáróság, de különösen a községi jegyzők figyelmét felhívjuk arra, hogy a kataszter alapját képező osztályozási munkálat épen most készül.

A községi előjáróságnak e munkálat készítésébe nincs ugyan joga egyenesen beleszólni, de jó tanácsával, felvilágosításával, adataival, megjegyzéseivel segítheti a becselőbiztosokat és járási becselőket s hozzá járulhat ahhoz, hogy ezek munkája jó, czélszerű, alapos és igazságos legyen.

De különben is kötelessége a községi előjáróságnak és a jegyzőknek, ellenőrizni e közegeket, nehogy e szántóföldek, rétek és kertek, szőlők és kaszálók tiszta jövedelmét túlesigázzák.

Tehát a községi előjáróságnak és jegyzőknek részen kell állaniok, habár a felszólamlás hivatalos ideje és módja ma még el nem érkezett — mert igen sok helyen a kormányközegek is, a talaj és helyi viszonyokkal ismerősek nem lévén, úgy egész községeknek, mint egyes lakosoknak tetemes megterhelhetését eszközölhetik.

Jegyezzük meg, hogy a másodfoku vizsgálat és ellenőrzés feladatát a járási bizottság, a harmadfokút a kerületi s a negyedfokut, az országos földadó bizottság végzi. — Mind e bizottságok, ha kötelességüket akarják teljesíteni, községenként, járásonként, kerületenként, sőt szükség esetén egyes birtokonként

és szigorúan megvizsgálják, valjon a becslők jól, alaposan, igazságosan s arányosan vették-e fel a birtok tiszta jövedelmét.

Munkájuk nem lesz könnyű, sőt nagyon is nehéz, ha komolyan veszik.

De munkájukat jelentékenyen megkönnyítheti a községi előjáróság, ha vigyáz a község és gazdaközönség érdekeire s különösen az igazságra, mi abban áll, hogy a szomszéd birtokos, szomszéd község, szomszéd járás, hasonló természetű és jövedelmű földje, se magasabb, se alacsonyabb tiszta jövedelem alá ne vétessék mint saját községüké.

Ha már minden föld osztályoztatott országszerte, ha már minden osztálybeli földnek kimunkáltatott tiszta jövedelme s minden birtokosnak minden birtokáról kijelöltetett, hogy az ő birtoka, melyik osztályba tartozik, mondom, midőn ezt mind elvégezte az országos bizottság, csak akkor kerül a sör az egyes birtokosokra, hogy a munkálatok ellen esetleg felszólaljanak. Hogy mikor történhet ez, az a jövő dolga. — Közelébb talán megkezdődik a parcellánkénti osztályozás is, tehát minden egyes birtokost figyelmeztessen az előjáróság, hogy künn legyen az osztályba sorozás alkalmával, hogy észrevételét már akkor megtehesse s arra nézve egyetértés jöhessen létre, a tulajdonos és becslők között, mert nem titkolhatjuk el aggodalmunkat, hogy a felszólamlás a munka befejezte után azért lesz kétes és bizonytalan, mert egyes birtokos panaszáért nagyon nehéz dolog lesz az egész országra készen álló mun-

kálatot, habár csak részben is bolygatni. Ezért kell a községeknek minden pillanatban érdekükre vigyázni.

Azon tiszta jövedelem kiszámítását melyet a kataszteri biztosok miniszteri utasítás folytán eszközöltek, figyelemmel kísértük. Nézetünk és tapasztalatunk szerint terhes, és a valódi tényállásnak meg nem felel. És ép ezért szükséges lesz annak módosítása.

A miniszter úr most vehet magának kellő tudomást, a kataszter helyes vagy nem helyes végrehajtásáról, azon bizottságtól, melyet összehívat. Ezen bizottság munkálatától illetőleg felvilágosításától fog függni minden.

Tehát azok, kik leginkább érdekelték és a mellett szakértők, szóljanak a dologhoz. A kataszter helyes elkészítése az ország jó létére minden esetre nagy befolyással van.

Használjuk a sajtót, főleg ez úton lehet az eszméket tisztázni.

K. L.

Csarnok.

A szarvasi főgymnásium keletkezése, fejlődése s jelen állapota.

Vázolta: **Tatay István,**

igazgató.

(Folyt.)

Három évbe telt ugyanis, míg a már vigyázatosabb lett egyházmegye a keresett modernebb szellemű har-

FÁRCZA.

A MEGHIVÓ.

— Karr Alfonz farsangi rajza. —

Franziából:

MORAVCSIK GYULA.

A terem egy szögletében két férfi veti magát a pamlagra. Ragyujtanak hosszú szaru pipákra és hajtogatják a sörös poharakat.

— Mi lett téged: Alfréd, hogy egy szót sem szölsz?

— Engem? semmi; lesem szava dat.

— Akkor ugyan sokaig várhatasz.

— Egy érdekes kalandról gondolkozom.

— Nem lennél szives fenhargon gondolkozni róla?

— Szívesen megtenném, de elbeszélésemben nagyon is fenyes szerepet viszek: félek, hogy ez a te álasodat irányomban nagyon lejjebbitené, sőt boszantana téged.

— Beszélj batran, majd csak a felét hiszem el.

— Nyolcz napelőtt meghívást kapok egy soiréenra vagyis helyesebben mondva egy bábra, mely e szerény szóval volt hirdetve: „Táncmulatság”. Az aláírt név ismeretlen volt előttem. — a meghívóval ragyujtottam... de engeddd meg, hogy előbb a most kezemben levőt me tömjem.

— Tessék.

— Így ni. — Nehany nap mulva azonban unalmam-

ban más gondolatok fo laltak el. „Lelkemre! szeretnék elmenni a bábra. Mintha épen ma volt a? Igen, ma. Elmegyek.” — Felöltözködöm, bérkocsit hivatok elő, és megérkezem a meghívóban kijelölt ház elé — tudod az a szép ház, melynek homlokzatán két remek szobor van, sokszor elmentünk előtte; — bejelentetem magamat, nevem megtette kellő hatását, köszöntöm a hazi asszonyt, aki pirul és zavarba jön látásomra. Egy pillanatra egyedül maradok vele s ő így szól hozzám: „Ernö úr hívta önt meg; ne feledje el ezt? Ezzel elhagy engem és egy feleje közeledő nőt fogad. — Ah, hat Ernő úr hívott meg engem; ki hat az az Ernő úr és mért hívott meg? Egy kövér úr jó felém: „Nincs tudomása a buffetról vagy nem parancs ol semmit?” — Én meghajtom magamat s ő így folytatja: „Hol van Ernő ur, hadd köszönjöm meg neki, hogy önt meghívta. — Uram, én azt hiszem, a köszönet nyilvánítás kötelezettsége az én részemen van. — Hogy mennek ügyei? — Milyen ügyek? — Eh! hat azok a fontos ügyek! — Azok a fontos ügyek!... ah, azok jól, igen jól mennek. — Annal jobb. Látta már nomet? — Volt szereneném öt üdvözölni. — Mondja csak kérem; ön szintén ugy van, mint Ernő?”

Erre a kérdésre végre csakugyan zavarba jöttem; hogy lehet, ki lehet az az Ernő? mindegy, merészen rá feleltem: „Némileg”.

Határozott felelet volt! — „Ugy értem, hogy ő sem-

madik tanárt, egyelőre csak a harmas számmal maradási határozva el, meglelte a vonzalmos előadásu szépíróban. Vajda Péterben. Benne esendült meg először szarvasi tanszékről magyar lélek és szó a maga tisztaságában, mi új bájjal ifjította meg az intézetet, s ifjuságának nemzeti érzület alapján adott ideális irányt. Vajda nem volt ex professo gymnasiumi tanfőnök, de am a mi ek talajára lépett, — az a 40-es évek elején Zay Károly gróftól kezdeményezett Zay-Ugróczyi rendszer szintén nem volt ex professo gymnasiumi tanfőnök. *) Erdeme e rendszernek, hogy nyelvünket megillető tananyag jogába helyezte, s a tudományokat abból a vizsás alárendeltségből, mely szerint azok (pl. mathesis, fizika) nyelveknek, még pedig elég bosszantó anachronismussal főként a latinak begyakorló közegéül szolgáltak volt, önállóbbakká emelte ki, a reáléknak különösen bővebb tért engedve a korábnál; de másfelől „a protestans szegénységgel” s ennek elavult gymnasium-eszméi hagyományával számolva és takarozva, meghagyá a szervezet mindazon fogyatkozásait és nyúgeit, melyek az oktatást megbénítják vala, mint: a tanerők szám és képzettség szerint való elégtelenségét, a tanóráknak komolytalanul kiesi számát, a tudományok hasznosságai szempontból, jobbára encyklopaedikus apró adagokban való nyújtását; sőt a discentricitásban tovább menve, a tantervet a réginél is inkább elvoná a gymnasiumi humanistikus képzésnek történelmileg adott központjától: a filológiától. De Vajda, épen mert másnemű előképzéssel jött, és nem hozta magával azt a szakszerűen gymnasiumi ezeltudatot, melyet hozott pl. a két évvel utóbb önéki s a mar ekkor hírneves Ballagi Mórna k oldalára állított Petz Gyula, annyival kevésbé találta magát

*) Ezt illusztrálják az akkori bizonyítvány-könyv rovatai, hol a vallás-tan után első helyen látjuk az algebra-t, legvégül a remekírókat (legfeljebb heti 2—3 órában) görögöt épen nem.

mire sem használható; nem játszik, nem tánczol. — Én édes örömet tánczolnék, és ha nem kellene félnem, hogy már későn jöttem, bátorokodnám a hazi asszonyt felkérni. — Valóban tánczkönyve aligha nem már tele van írva nevekkel: de néhány négyest mindig fenn szokott tartani azon későn jövők számára, kiket kegyeiben részesíteni szokott. A hazi asszonyhoz vezetett, aki így szólt hozzám: Ne feleddje el, hogy második négyesemet önnek ígértem! — De hat mit mondott ön akkor nekem? — kérde a kövér ur. — Felszólítottam ő nagyságát, de ő hir elen elhagyott s így nem érthettem válaszát. — Lám, nélkülem, mily szép dolgot követett volna el! De ön most már el van fo lalva: elhagyom önt. Ha találkozik Ernővel, kérem mondja meg neki, hogy beszélni szeretnék vele!

Itt vagyok egy új világ közepette — és rendezni kezdem gondolat imat. Mindenki ismer itt engem és én senkit sem ismerek! Ah, mi ez ismét? a hazi asszony hivat? beszélni akar velem! megyek. Mit szóljak majd neki? ha leg-alább tudnám, ki az az Ernő. A zene felhangzik; kezdődik tánczom. A hazi asszony harmincz éves, esinos, elég szép termettel. Az első részt szótlanul végezzük el: az „etée” alatt, amíg mi a helyünkön maradtunk, megszólít! — Férjemre nézve nincs semmi veszély; de nem gondolt ön Ernőre? ő nem tud semmit, amint ön azt elképzelheti magának; ő igazi barát, hű és nemes, de ki előtt én megis pirulnék. De hisz felvilágosítással tartozunk egymásnak, semmi egyébbel. Beszéljen tehát.

Szerencsére rank jött a sor az „etée” Mire ismét hel tükre jutottunk, elfelejtette azt, hogy az imént kér-

ellentétben is a rendszerrel, és így ennek reflexiótlanul értékesítve jó tulajdonságait, felszínre sem hagyá merülni: benső mivolta szerint a rendszer maga mennyire tarthatatlan. A magyarban művész, több új nyelvek irodalmában jártas, a természettudomány nem egy ágában jártas lévén. műérzéke s az ifjuság iránti szeretet által irányoztatva, értette a tananyagokat találóan megválasztani s azoknak úgy szelleme, mint idoma által a hallgatók egész jellemére gyakorolni nemesítő hatást. Így lett neve s az intézet neve együtt vonzóvá; így történt, hogy a patronatus az ő szavára negyedik tanáru — a bölcsészeti folyam felújításával Ballagit, majd — ennek ajánltával is és már az első theol. folyamnak is életbeléptetésével — Petzet állítá be; így, bár a társak érdemével is, az ő személyiségéhez van kötve a szarvasi fő gym. bővebb kifejlése és első virágkora. Ennek legmagasabb népességi létszáma: 189 — az ő halálévébe esik (1845), hogy a legot mutatkozó hanyatlás, bár ezt az élelmű ifjú bölcsészutód: Greguss Ágost nem siker nélkül segíté pár éven át fenntartóztatni, — fontosnak és elismertnek együtt tüntesse fel a tisztán személyhez kötött megalapítást.

Egyébiránt, mikor a nemzet maga lép fel gondolatokat és tetteket, melyekben új kor inaugurálódik, tanulni és tanítani, — mikor minden régi rendszer recsegő romjai közül tömeg és szenvedély vállalkozik alkotni új társadalmat és új hazát, miként 48-ban láttuk: esoda-e, ha a közélet, a közszellem eme hevenyészve nevelő nagy iskolája mellett minden egyéb tudomány és tanoda, legalább a míg az események lezckéje le nem zúg, érdekét veszíti.

Ballaginak lemondása meg 1848 derekán, illetve más, az ő nagyszabásu tehetségéhez mértebb térére lett elszóllittatása és a két folyamú bölcsészeti osztálynak, mely még 1847-48-ban 49 hallgatót számlált volt, ideiglenes megszűnése, a kisebb ifjuság létszámának is apadása, Gregussnak egy esá-

dést intézett hozzám és így szólt: „Mindenekelőtt, átadom önnek leveleit!” — En istenem, gondoltam magamban, én tudtommal semmi levelet sem irtam neki. Ő folytatja: „Semmi sem oly esztelen dolog, mint írni, én nem fogadok leveleket, s szerencse, hogy az önét is nem adtam át férjemnek. Nem akartam önnek felelni; azt hittem, jobb lesz az egészet élő szóval tisztazni; de egyedül önnel, . . . nem mertem azt tenni. Most itt vagyunk, nagy társaság közt; most merészebb vagyok. Ajtóm előtt szükségtelen elmennie többet; az tönkre lenne en em!” — Ah! mikor én magam is rég óta nézgetek már az ajtó felé. Mit tegyek most? Mindegy. Azt mondtam neki, hogy most, miután már elfogad engem, nem fogok többé ajtaja előtt ácsorogni s levelet sem írok neki többet, ha meg ngedi, hogy ezután beszélhetek vele. . .

Következő figura „P a s t o u r e l l e!”

„Hallgasson meg engem. Nem, nem egyezhetem bele, jobb lesz többé egymást többé nem látunk, — én nekem férjem van . . . ön jól tudja azt . . . Szeretem és tisztelem kötelességeimet” (Ah, igen jól megy; amint egy nő már kötelességnek nevezi férje iránti szeretetét, akkor nem kell kétségbe esni szerelme megnyerhetése miatt). — „Hogyan asszonyom, nem látni önt többé, miután már rég óta ereszt életemet önnek szenteltem, miután megszoktam már, gondolataimat ön felé irányozni és minden reményemet önbe vetni; nem, soha! ha nem akarja, hogy elmondjam önnek, hogy leírjam ön előtt szerelmem nagyságát, tiszter fogom azt önnek levélben megírni; ha nem akarja, hogy lassam önt saját szári biztos által 1849. őszén történt elmozdítására, — Do-manoszky Endrénék, a jeles fiatal bölcsésznek lehangoló vi-

szonyok közti első föllépése (1850 elején) az *Organisations-Entwurf*-nak és ebben egy látszólag teljesíthetlen követelménynek fölvetése, a „lenni és nem lenni” közt habozó patronatusnak kapkodása, mely közt az élen állók képesítellen tanerőket is készek beállítani, csak hogy számszaporítással fogják fel a privát intézette nyilvánítását villá-

Szarvasra jövetel sem *Dománovszkyra* és *Petzre* nézve az, hogy itt maradjanak, mikor 1853-ban az újon szervezett Sopronba hivattak vala.

Azonban a patronatusból azok, kik az iskola anyagi és szellemi szervezetének hiányos voltát, miként azt fentebb már kiténtettem nem igen sejtik vala, — most a teremtetett új vi-

A vizözön.

Doré G. illusztrált bibliájából.

mát, de melyet így sem háritottak el: az egyházmegye irtózása a terhektől, melyekkel a sürgetett újja szervezés járna, majdnem üres felső osztályok és aggasztólag lefokozott szellem, — imhol a 48 óta beállott körülmények és motívumok, melyek közt és miatt nem tűnhetett fel kívánatosnak sem az időközben meghívott *Tatay Istvánra* nézve a

szonyok hatalma által kényszerítve, hinni kezdtek annak tartahatatlanságában.

De megragadá mindinkább az egyházmegye jobbjait, főképp magas műveltségű papi rendét a termékeny *nemzeti gondolat*, mely szerint különösen a felekezeti, még pedig úgy rom. katolikus, mint protestans gymnasiumok, ha ható

képességüket fejlesztjük és tanszékeiket szép esendben hazafiakkal töltjük be, gondviselés nyújtotta eszközök (fas est et ab hoste doceri) arra, hogy fajunk ereje tudományosabb kiképzetés által hatványoztassék és kapcsolatosan ápolatván magyar nyelv és ébren tartatván magyar öntudat, egy nemzeti feltámadás feltete'ei biztosíttassanak. És e gondolat nemcsak azokban dobbant meg, kikre a nép mint vezéreire figyel vala, de mondhatni, névszerint itt Békésben, magának a népnek, érve a főt ajkút is, kelé'yében mint vallásos, tenni — áldozai örvendő-érzület elt, kivált miután a feltett egyházi a u t o n o m i a m o t i v u m a is összefort vele. És ezt nem ugy emelem ki, mint elszigetelten itt Békésben, vagy az a földön észle hetett időtüneményt: de szeretném a legintensívebb magyar érzelem eme hallgatag koráról, a Bach-korszakot értem, a történetíróktól is méltatva és megörökítve tudni, miként az akkori passiv resistentia rendszerdöntő negatiójának mesgyéjét csak egy igenlő, csak egy a jövőre is kimagasló alkotással léptük túl, azzal, hogy szereztünk hatalmas gymnasiumokat, még pedig majdnem merőben magyar erőkből, s olyanokból, kik a 48—9-iki harcokban is szerepeltek volt.

(Vége köv.)

H I R E K.

— **Takarékpénztárunk** évi rendes közgyűlése f. hó 16-án tartatott meg. Az igazgatói jelentés azon örvendetes tényről tett tanúságot, hogy a pénztárüzlet forgalma évről-évre gyarapodik. Az ezidei osztalék részvényenként 9 frt 90 krt tesz, mely öszveg a befektetett tőke 28%-t teszi, a mi ritka szép eredmény. — Ugyan e közgyűlésen az intézeti pénztárnok és titkár fizetése 100—100 frittal emeltett.

— **A huszárság** azon százada, mely jelenleg Csabán van

házában, úgy az ön ajtajával szemközt állva fogom egész életemet eltölteni... — „Uram, ön megijeszt engem, szavai elrémitenek!” — Hogyan? hát ez azaz érzélem, amit én oly nagy szerelem, oly benső tisztelet után öntől érdelek? — „Ki mondta önnek azt, hogy csupán így érzek ön iránt? — de lássa, nem tehetek mást, a nélkül, hogy megítélnék... óh én szerencsétlen vagyok.”

A négyes után helyére vezettem őt és így szóltam hozzá: „Gondoljon az ajtajával szemközt lévő sarokra! — Ó mosolygott (nem volt hát szerencsétlen) és én elvesztem szeméi elől a tömegben. Mindenütt igyekezem felkutatni a titkot, ami engem idehozott; ki az az Ernő s mily összefüggés van közte s a dolog közt? Bármiként legyen is, igen kellemesnek találtam a mulatságot s elhatároztam, hogy addig megyek amíg lehet. A házi asszony azt mondta, hogy három másnak ígért négyes után ismét velem tánczol. Ujra felvetük a beszélgetés fonalát. „Asszonyom, én még mindig gondolok ígéretemre.” Én szinte uram, de ön elrémit engem. — Tiltsa meg azt tennem, asszonyom. — Óh igen, meg fogom azt tenni. — Köszönöm, asszonyom. — Mit, uram? — Az engedélyt, asszonyom, hogy bármikor elmehetek önt meglátogatni. — Valóban, ön épen úgy meglátogathat engem, mint husz más férfi, akik házuk látogatói: — de ismétélje kérem levelében tett szavait.”

Ujabb zavar. Mit mondhattam én levelemben. Mindegy, nem kell habozni. „Esküszöm, asszonyom, szerelmemre, hogy az igaz.”

Ó mosolygott. — „Valóban önnek elragadó eszközei vannak arra, hogy engem bizalmassá tegyen saját maga

elszállásolva, nem mint tervezve volt mártius 1-én, hanem csak május 1-én jön városunkba, mely időben vasutunk már át lesz adva a forgalomnak. A huszárság két évig fog városunkban tartózkodni.

— **Társas életünknek** egyik kiválóan kellemes mozzanatát képezte azon fényes estély, melyet több családdal egyesülten tek. Salacz Ferenczné úrhölgy rendezett f. hó 14-én, a Reguly-féle ház termeiben. — A t. háziasszony mindenkit lebilincselő szeretetreméltó modora, a nagy számmal jelen volt szépek vonzó köre: az estélyt feledhetlenné tevék a jelenvöltek emlékeiben. Volt is kedv olyan, hogy még másnap délfele is járta a táncz, melynek csak a déli harangszó vetett véget. Az estély népszerűség tekintetében bármely nagyobb szabású bálal versenyzett.

— **Értesítés.** Alulírott építő bizottság ezennel köztudomásra hozza, hogy ajánlatokat azon építőmester uraktól kik imaházunk építése iránt vállalkozási szándékukat e helyütt nyilvánították, de ajánlataikat még e mai napig be nem adták, tovább el nem fogad. További határozatait szintén köztudomásra hozandja e bizottság. Szarvas, 1880. febr. 20. A szarvasi orth. izr. hitközség építőbizottsága.

— **Verhovay** Gyula egészsége, mint hal'juk, annyira helyre állott, hogy talán már a jövő héten átveheti lapja szerkesztését.

Ritka falu. Magyarországon Bácsvármegyében fekszik Feketehegy községe, mely az országban ritkítja párját, s lakóit az irigylés tárgyává teszi. Nincs is ott adóhátralék, nem tudja az a becsületes feketehegyi ember, hogy néz ki az adóvégrehajtó, nem is várja meg a terminust, hogy bevigye az adóját, akkor már el is felejtette, hogy fizetett. Ennek a falunak a derék népét az isten a sok német közé ékelte; s ez emberül megállja helyét nemzetiség tekintetében, holott szokása a magyarnak, hogy szívesen enged a németnek, németül beszél, ha őt magyar közt maga van is a sváb. De biz

iránt! — Hogyan hát félre ért? Esküszöm arra, ami legbecsesebb előttem. — Nem értem önt uram, ön szerelmemre esküszik, hogy többé nem szól nekem szerelmemről. (Ah! ez volt hát a levélben!) — Hallgasson meg, asszonyom. Nem akarom önt megcsalni; azt fogom mondani, amit ön akar; de ne feledje el, hogy van egy oldala a dolognak, ahol mindenre azt mondom: én szeretem önt! — De hát hogy leszünk akkor Ernővel? (Végre már Ernő!) — Mit törődöm én Ernővel? — Annál többet törődöm én; meg kell őt szelidíteni. — Majd elintézem én azt. — Annál jobb! — Igen, de nem ismerem őt! — Hogyan, nem ismeri őt! Nem volt önnél a meghívót átadni? — A meghívót ugy kaptam, hogy nem tudtam, ki hozta. — Ó azt mondta nekem, hogy önt jól ismeri. — Én meg senkit sem ismerek, akit Ernőnek hívnak.”

Végre, kedves barátom, — egy kényszerű csevegésben — megtudtam egy csomó titkot s egy más csomót magam találtam el. Hölgyem engem hétszer vagy nyolcszor látott ajtaja előtt állni, amint a szobrokat nézegettem. Ugyanazon időben kapott két szerelmes levelet, miknek egyikében következő phrasis volt: „Éltem legédesebb pillanatai azok, miket azon hely szemléletében töltök el, ahol ön van, asszonyom.” Természetesen azt kel e hinnie, hogy én vagyok az az ábránd s szerelmes. Pár nap mulva, mid n egy barátónőjével kikocsizott, engem megláttak, mire a barátónő így kiáltott fel: — „Ah! de Bussault Alfréd ur! — Ki? az a fiatal ember? — Igen, ismeri őt? — Nem, és ön ismeri? — Egy ifju művész — tehetséges, reménydus fiatal ember, — érdekes és előkelő alak...”

a feketehegyi emberre nem ragad német szó, sőt a német magyarosodik tőle. Ilyen község kellene sok nekünk.

— **Az ugynevezett „Matyási vásár”** javában áll városunkban, s a kereslet főleg igavonó állatok felé irányul, melyek középarakon kelnek. — A belső vásár — a kedvező idő folytán — szintén élénk forgalmat mutat.

— **A szarvasi postahival** forgalmi kimutatása 1879-ik évről. 1) Továbbított: Egyszerű és hivatalos levél 53.800, levelező lap 13.200, ajánlott, jkönyv szerint 4.300, hírlap, kimutatás szerint 6.960, összesen 78.260 drb. Pénzeslevél és csomag, 8.900 drb, főösszeg 87.160 drb. 2) Kézbesített: Egyszerű levelező lap, aruminta, kereszkötés, hivatalos 75.600 drb, hírlap naponként 120 példány 42.200 drb, összesen 117.800 drb. Pénzes levél és csomag 13.370, összesen 131.170 drb. 3) Pénztári forgalom. Bevétel: Levélporto 193 frt 2 kr, levéljegy 3432 frt 40 kr, kocsipostaportó 4523 frt 23 kr, utalvány 120.589 frt 40 kr, utánvétel 35817 frt 5 kr, összesen 164.555 frt 10 kr. Kiadás: Utalvány kifizetés 34.857 frt 86 kr, utánvétel 2315 frt 13 kr, különféle kiadás 2282 frt 11 kr, beszolgáltatott 125.100 frt. Mérleg 164.555 frt 10 kr. Kelt Szarvason, 1880 febr. 20. Polezer János, m. kir. postakezelő.

— **Qrosházán** február 14-én a kaszinóban hangversenyvel egybekötött estély tartatott. A hangversenyen közreműködtek: Blanez Mórné, Kalmár Irma, dr. László Elekné, és Prág Józsefné urnök zongorán, — dr. Haasz Soma ur hegedűn, Deési Béla ur fuvolán; Vangyel Sándor ur énekkel, Veres József ur felolvasással; e mellett a kaszinói dalkar két énekrészt adott elő. A hangverseny köztetszést aratott. Az ezt követő tánczvizgalom kitűnően sikerült, s igen népes volt. Az estély a kaszinói könyvtár javára 60 frtot jövedelmezett.

— **Hymen.** Reiner Béla birtokos közelebb jegyezte el B.-Csabán Biener Eitel kisasszonyt.

— Elég, elég, Alfréd. Honnan tudod te ezen beszélgetést? — vagott közbe a hallgató.

— Csak úgy gondolom.

— Ah, igen. Értelek.

— Nem akart nekem írni; amint mondta, merészebb a salonban, sokak jelenlétében; meg ke'l hívni engem egy soireere. De hogyan? Par nap mulva társalgás közben szóba hozza a jeles fiatal művészt. Ernő ur — egy tehetséges segédférj, kinek szerelmi vallomá-ait szokásból, unalomból hallgatják végig — Ernő urnak az a maníaja, hogy azt szereti állítani, hogy mindenki-vel ismerős, bárki jöjjön is szóba; most s fölszólt: Ah, Bussault ur! ismerem. — Hozza t el egy soiree-ra; de vállalja magára a dolgot, különösen férjem előtt! — Jól van, elhozom őt; egy meghívót kérek férjétől egy barátom számára. Ernő ur, aki nem ismer engem, a levelet egyszerűen elküldi hozzam. Családi ügyei miatt el kellett utaznia Parishó' par napra. Végre én megkaptam az engedélyt, hogy egy negyedórat hölgyemnél töltssek; csupán egy negyed órat! De nem fogadott el. Gyengélkedik — és bezarkózott szobájába.

— Értem tehát szórakozottsagodat; de mind ez előttem kissé valószínűtlen. Ószintén szólva, mond meg, mi képezi a czafrangot történetkédben és mi igaz benne.

— Nos jól van. Ime a csupasz igazság, minden dísz nélkül.

Egy meghívó levélre gondoltam, mely X. asszonyhoz szól, akit nem ismer k — s ez ámulatba ejtett: azért voltam szótlán. A soiree tegnapelőttre volt és amit itt magamban kigondoltam s amit most neked is elbeszeltem, az t a l a n m e g t ö r t é n t v o l n a, ha volna fekete ruham és elmehettem volna a soireera.

— **Öcsödön** a ref. egyház a közkiváalomnak megfelelőleg egy különálló fi-iskololát állít fel. — Ugyanott a Gát Imre elhalálozása folytán megürült rektori állomás ideiglenesen Miklósi Lajos okl. tanító urral tölletett be.

— **A b.-csabai** takarékpénztár évi közgyűlését f. hó 15-ikén tartá meg. — A pénztézet tartalékalapja az idei nyeménnyel 18.203 frt 24 kr-ra emeltetett. Az évi osztalék 7 frtban állapítatott meg részvényenként, mi a befizetett alap-tőke 14%-át teszi.

— **A katonasorozás** városunkban mártiushó 18-án fog megtartatni. A sorozáshoz polgári elnökül az alispán akadályoztatása esetére Kollár János megyebizottsági tag, tiszti fő-orvosul pedig dr. Kovács István küldettek ki.

— **Pulszky Ferencz** mint kanonok. Egy nagyváradi megyei ismert plébános jó ideje elérkezettnek látta idejét arra, hogy érdemei a nem épen rosz váradi kanonoksággal jutalmaztassanak és ki is fejezte üresedés alkalmával püspöke előtt ez irányban táplált jámbor óhajait. Püspöke mindannyiszor egy kis várakozásra biztatta a morbus canonicalisban szenvedő plébánost. Megürült közben egy stallum. Dr. Römer muzeumi őrt nevezik ki belé; megürül a második, ezt meg dr. Fraknoi, muzeumi könyvtárigazgató kapta; megürül a harmadik, ebbemeg Bubicz Zsigmondot a muzeumi rézmetszvények őret ültették. „Csak a legközelebbi vakanciáig várj fiam, szóla a püspök a kétségbeesett aspirans vigasztalására — akkor bizonyára te kapod meg a kanoniát! „Köszönöm Exzellenziádnak! de a dolgok rendje szerint most már Pulszky F., muzeumi igazgató következik!”

— **A bolgár** f. jejelem háztűznézőben. A bolgár fejedelem legközelebb Szt.-Pétervárra utazik s utjának nemesak politikai céljai vannak, de háztűznézési szándékkal is van egybekötve. A kiválasztott hölgy egy orosz tábornok leánya, kire a fejedelem szemet vetett még lajdinánt korában. Akkor meg is kérte, de a tábornok kicsinyelte a porosz testőrség hadnagyát vőnek. Az elutasított kérő azonban azóta olyan kedvező „hivatalba” jutott, hogy most már Bolgárország fejedelmének immáron sokkal kedvezőbb chanceai vannak a tábornok lányának elnyerésére, mint volt Battenberg herezegnek.

KÖZGAZDÁSZAT.

Felhívás!

Az aradi I. általános ipartársulat a versenyképesség emelése, a hazai ipar forgalmának növelése, másrészt a termelő és fogyasztó közönség közti szorosabb összeköttetés létesítése céljából az 1880. évi augusztus havának 8—15 napjain Aradon ipar, termény és háziipar kiállítását rendezend, melyben Aradváros, valamint Arad, Békéscsanád és Hunyadmegyék iparosai, gazdaszai s azon közönsége, mely a háziiparral foglalkozik, résztvehetnek tárgyaikkal.

A kiállítás 3 főcsoportra oszlik:

- a) kézműipar,
- b) gazdasági és termény-,
- c) háziipar kiállításra.

Kiállíthatók: 1) Banyatermékek, üveg, kő és vasipar cikkei, ásványok, ásványvizek, érezipar termékei.

2) Mindennemű kézműiparcikkek a háztartási és szépművészeti ipar mind-n ágából; rajzok, festmények stb.

3) gazdasági gépek és eszközök.

4) A fonó és szövőipar termékei, női kézimunkák, veszőfonás stb., szóval a szakszerűen és műkedvelésből üzött háziipar minden neme.

5. Mezőgazdasági és erdőtermények, a malomipar termékei, élelmiszerek, gyümölcsök, szesz és bor stb.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik a felelet területen az imént elsorolt foglalkozási ágak valamelyikében oly czikkeket te. melnek, melyeket forgalomképesnek tartanak, miszerint bejelentéseiket annál inkább megtenni sziveskedjenek, mert a kiállítás fősúlypontja a mindennapi forgalomban előforduló és jelenleg nagybárra külföldről hozott árucikkeknek kiszorítására s annak bebizonyítására van fektetve, hogy mindazt, a mire szükségünk van, előtudjuk magunk is állítani. E szerint a fényűzési iparcikkek s az ugynevezett remekek lehetőleg mellőzendők.

Bejelentések július végeig tehetők. Bejelentéskor térdij fejében □ méteren aluli helyért 10 kr., minden □ méterért, vnlamint folyóméterért 20 kr. fizetendő.

A vegyesen alakítandó bizottság birálat alá veendi a tárgyakat és érdemérem, emlékérem és dicsérő okleveleket fog odaitélni.

Bővebb felvilágosítással szolgál a ktállítási iroda: Aradon az ipartársulati helyiségben.

Arad, 1880. febr. 5-én.

Ifj. Kristyósi János,

elnök.

E. Illés László,

titkár.

KÉPÜNKHÖZ.

Nincs illusztrátor, ki a bizarrt, a megkapóan rémleletest oly mesterileg tudná ecsetelni, mint Doreé Gusztáv, kinek bibliai képeiből mai számunk hozza a vizözönt. — Az emberek raja féreg-tömegként kúszik a magasabb pontokra a folyton emelkedő bősáradat elől; a vadállatok a halálvész szorongató érzetében szeliden simulnak az emberekhez; mindenfelé rémület, vigasztalan kétségbeesés. — A háttérben ott leng Noé bárkája, vigasztalanul, mint egy sötét szemrehányás.

Talány.

pó

A megfejtők nevei közöltetni fognak.
Mult számbeli régészeti talányunk megfejtése több jeles régész szerint a következő:
„Piski sógor diós bélest eszik.”

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Sipos Soma.

Nyilt-tér. *)

A „Szarvasi Ujság” legközelebbi számában Balázs Béla olv. egyleti elnök irtól megjelent czáfolat után, alig van valamit írnom, mert hiszen czáfolata, épen nekem ad igazat, de még is, hogy annál világosabban felderitessék az igazság, szükségesnek tartottam röviden reflectálni ama közleményre. Én ugyanis azt állítottam, hogy: az olvasó-egylet jan. 18-án tartott választmányi gyűlésében indítványba hozatott a részvét-nyilatkozat küldés. Igaz, hogy a tisz-

*) Az e rovatban közlöttekért a beküldőt illeti a felelőség

telendő elnök ur az alelnökkel protestáltak a jegyzőkönyvbe vezetés ellen. És ez állításom igazságát Balázs Béla olv. egyleti elnök ur igen hatalmas érveléssel akarja semmivé tenni, ezt írva: Tény az, hogy az elnökség protestál a politikai szagú tüntetés ellen. Az elnökség felelős az alapszabályok szerint az egyletben történetekért; ha tehát felelős, van oka s joga a mennyiben rajta áll megakadályozni minden olyasmit a miért felelősséget nem vállal. Ezzel világosan kimondja azt, hogy a többség akarata nem juthatott jegyzőkönyvbe. (épen mint én állítottam) mert ő neki mint elnöknek ezt meg kelle akadályozni. Ugy látszik, hogy tisztelendő elnök ur a sic volo, sic jubeo, sic erit elvet valja. Továbbá elő áll Bakos Gyula olvasó-egyleti jegyző bizonyítványával, melyben ő is ugyancsak azt igazolja, mit én állítottam s nevelésnek tűnik fel még is, mert később valótlanságnak állítja állításomat, s miért? mert feleje is elhangzott a sic volo, sic jubeo szózat. És hogy ez állításom biztos alapon nyugszik, ide mellékelem az ugyancsak Bakos Gyula olvasó-egyleti jegyző ur által önként, minden pressio nélkül kiállított bizonylatot, mely így hangzik:

Bizonylat. Alulírottak bizonyítjuk, hogy a szent-andrási olvasó-egylet január 18-án tartott választmányi gyűlésében indítványba hozatott, hogy Verhovai Gyula urhoz részvét-nyilatkozat küldessék. A részvét-nyilatkozat Bakos Gyula olvasó-egyleti jegyző ur által megis iratott és rendeltetése helyére el is küldetett. Szent-András febr. 5. 1880. Bakos Gyula olvasó-egyleti jegyző. Csomák István olvasó-egyleti könyvtárnok. A részvét-nyilatkozatban, mely rendeltetése helyére el is küldetett, minden név után oda volt írva: „olvasó-egyleti jegyző”, „olvasó-egyleti választmányi tag”, „olvasó-egyleti tag” sat. sőt mást, mint olvasó-egyleti tagot alá sem engedtek írni, mert én is oda akartam írni nevem, de minthogy az olvasó-egyletnek tagja nem vagyok, e szándékomtól elüttem. ZH KÁROLY.

Ház- és szőlőskert eladás.

A selyem-utezán 162-ik sorszám alatti szilárd anyagból épült jó berendezésű ház tágas udvar és kerttel, ugyszintén tágas istálló és kamarából álló melléképülettel; valamint a maczó-érben finom asztal, és

 kövidinka-borszőlővel

s nemes gyümölcsfákkal kiültett

1400 négyszög ölet tevő

szőlőskert

együttesen vagy külön-külön kedvező feltételek mellett

szabadkézből eladó.

A t. venni szándékozónak Ponyiczky János takarékpénztárnok szolgál bővebb értesítéssel.

H I R D E T É S E K.

Poudre de Serail.

Blaháné Louiza művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerek-től mentes és oly kitünő tulajdonságokat egyesít, hogy minden eddig a kül- és belföldön készített porokat sokszorosán felülmulja; agymérvü federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcznak és a testszínnek ifju és természetes színezetet kölcsönöz, úgy hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitünő hatásaiért Blaháné Louiza asszonyság következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. Müller J. L., ezelőtt Vadász Ferencz özv. utóda, illatszerész urnak BUDAPESTEN.

A Poudre de Serail, melyet ön feltalált valóban kitünő és nemében páratlan, mert nemcsak az arczon láthatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly különös jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpor-nál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaiért jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni, és meg vagyok győződve, hogy felmulhatatlan jóságaiért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel

BLAHA LOUIZA.
Creme Pompadour.

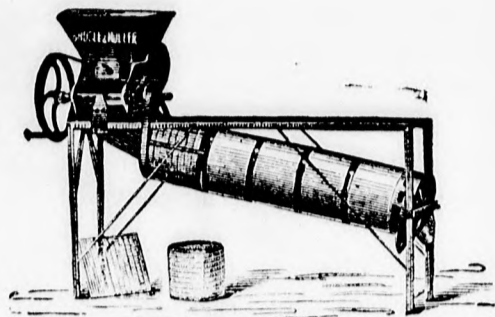
Az illatászat terén jelentékeny párisi kitünőségekkel való összeköttetésem folytán sikerült a világhírű és fölötté határos, „Creme Pompadourt” egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer, mellyel a hírneves asszony egész aggkoráig fenn tudta tartani csodaszépességét a nélkül, hogy az egészségének ártott volna; azért nem mulasztatom el a t. hölgyvilágnak azt a leghathatosabban ajánlani.

E kitünő szer jóval felülmul minden eddigi e nemű gyártmányt. Egy tégely ára használati utasítással 1 frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságaiért kezkeskedem, mely védjeggyemmel el van látva. — Legnagyobb választék valódi francia és angol illatszerekben.

Minden doboz POUUDRE DE SERAIL, a mellékelt bejegyzett védjeggyel van jelöltve, 60 kr. és 1 frt dobozokban; valódi minőségben csupán a feltalálónál Müller J. L., ezelőtt Vadász Ferencz özv. utóda, illatszerész a „Virág-királyné”-hoz Budapest, koronaherceg-uteza 2-ik szám kapható. 10—5

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Brogle J. és Müller

gép-

és rosta-lemez gyára

Budapesten,

a Margit-híd közelében, készít

Trieuröket (konkoly választó) 6 külön-
lönféle nagyságban.

Trieur hengereket malmok szá-
mára.

Koptatókat,

Szelelő rostákat,

Szitákat es rostákat, eséplő gépek
számára.

50—1

Értesítés,

Tudatom a tisztelt szarvasi közönséggel, miszerint a rég nyilvánított kívánalomhoz kepest

ruha- és szabó-üzletem

ellátásához Budapestről

egy kitünő szabászt

szerződtetem, névszerint Hanák Józsefet, ki mindennemű

úri-öltönyöket

kiváló csinnal készít.

Ajánlom egyszersmind nagy választékú

RUHAKELME-

és

kész férfi ruha-raktáromat

mely a legdivatosabb darabokkal van ellátva.

Minden czikkért teljes jótállást vállalok, s biztosítom

a legjutányosb árakat.

Vidéki megrendelések a legpon-
tosabban eszközöltetnek.

Konyecsnyi András,

Szarvason.